

raden moet worden gezocht. Om de bedoeling van de regenten beter te doorgronden waren er vragenderwijs enige voorstellen gedaan. De tolken, die met de regenten samenspannen en het bestuur voortdurend proberen te vernederen [fol. 1272] om het des te afhankelijker te maken, gaven daarop te kennen)

--- dat zulx niet direct aan den gouverneur konde geschieden, alsof hetzelfde Zijne Agtbaarheid te na zoude zijn, 'tzij dat zij zulks hebben opgemaakt uyt de traditien wegens de zo niet door het tolkencollegie selfs berokkende, tenminsten niet sonder haar heimelijk applaudissement gedane smadelijke weigeringe van vorige Nagasakkise gouverneurs om eenige representatie der onze aan te nemen. Of dezelve nu, zoowel als in vorige tijden, slegts voorgewend hebben uyt bedugting dat d' importuniteit onzer klagten hen op reekening mogten gesteld worden, als of de onze stijfden in het concept om Zijn Edele onze beswaarnissen onder het oog te brengen, in steede van ons naar der regenten intentie een diep ontzag en stipte gehoorzaamheid zoowel aan zijn Edelheits, als aan 's keizers welbehagen en willekeurige schikkingen in te prenten.

Fol. 1272r-v.

(Het bestuur moest zich wel tot de nieuw aangestelde commissaris voor de Nederlandse en Chinese handel, Gottij Sowzaemon, richten. [fol. 1273] Hoewel het bestuur zijn antwoord onduidelijk vond, is het zonneklaar dat, ten eerste, de Japanners geen hogere prijs voor de aangevoerde goederen wensden te betalen, ten tweede, de gouverneur niet wil toezeggen dat er weer 11.000 pikols staafkoper geleverd zal worden, als de mijnen dat toestaan, ten derde, hij er geen bezwaar tegen heeft dat er het ene jaar een schip wordt gezonden om 6000 pikol en het andere twee om 10.000 pikol op te halen. Hoewel het bestuur beweert dat het er vruchteloos alles aan heeft gedaan om duidelijkheid van de Japanners te verkrijgen, is daarvan niets terug te vinden dan het verzoek aan de gouverneur en de gesprekken met de tolken en andere Japanners met wie men dagelijks omgaat. Allen moeten zij het bestuur in de uiterste onwetendheid laten [fol. 1274] over wat in het rijk, het land en aan het hof omgaat. Ze moeten vriendelijk, maar afstandelijk blijven. Wilde men hun werkelijke beweegredenen kennen, dan moest men via andere kanalen persoonlijk toegang tot de regenten zien te krijgen, maar dat weten de Japanners meesterlijk te voorkomen. Zo kan het bestuur op niets anders dan gissingen en waarschijnlijkeden bouwen. Ongetwijfeld streeft de gouverneur zijn eigen belang na en zijn de vele veranderingen en dwangmaatregelen daaraan toe te schrijven. Het bestuur meldde dat er genoeg koper in het land was, [fol. 1275] maar uit welke omstandigheden dat zou blijken is niet gezegd. Naast gebrek aan voorraad kan men slechts gissen dat als verklaring kan gelden de opvatting van gouverneur generaal Gustaaf Willem van Imhoff in zijn rapport van 16 juni 1744 dat de uitputting van de mijnen maar een voorwendsel is. Hij stelt dat de gouverneur van Nagasaki en andere hoofden zichzelf zoveel koper toe-eigenen, dat er voor de mijnwerker te weinig overblijft om in het levensonderhoud te voorzien. Zo wordt de productie voor de mijnwerker een herendienst en zal hij proberen die zoveel mogelijk te verminderen. Maar dit is nu niet het geval, want dan zou de leverancier het wel nalaten te zeggen dat er genoeg koper is. Er is te weinig duidelijkheid [fol. 1276] om iets positiefs te beslissen. De Hoge Regering neigt het meeste tot de opvatting van het bestuur dat de gouverneur met de beperking een verhoging van de koperprijs wil afdwingen. Men zegt dat hij er nu niets mee verdient en zijn voordeel uit de verkoop van andere goederen haalt. De Japanners weten zeer goed dat de Compagnie slechts in koper en kamfer geïnteresseerd is en dat ze al lang andere waren had ingekocht, als ze daar winst op kon maken. Het zal dus niet de opzet van de gouverneur zijn geweest om door beperking van de uitvoer van koper de Compagnie te dwingen andere producten aan te nemen. Die veronderstelling is nog aannemelijker [fol. 1277] dan een tweede. De gouverneur zou door minder koper aan te bieden het aantal ingevoerde koopwaren, waarmee de 8000 pikol koper, de kamfer, wat geschenken en de onkosten van het kantoor gefinancierd worden, proberen te beperken. De prijzen van die koopwaren zouden dan stijgen, waarmee de gouverneur als monopolist dan hoge winsten zou kunnen maken. Dat zou de klacht van de grote import